

Jaarbeeld

2023

Inhoud

01

Raad van bestuur

→ P.3

02

Over het Trimbos-instituut

→ P.5

03

Trimbos in cijfers

→ P.6

04

Highlights per programma

→ P.7

05

Tijdslijn

→ P.17

1. Raad van bestuur

‘Omdat álle mensen ertoe doen’

Door Bert van der Hoek.

In Nederland lijken we steeds meer in een patroon te raken. In de samenleving laten we problemen ontstaan, die we laten escaleren tot ze onhoudbaar zijn. Vervolgens laten we de problemen op individueel niveau repareren door schaarse zorgprofessionals. Dat is water naar de zee dragen. Nu de toegang tot zorg steeds meer onder druk komt te staan, moeten we dit patroon zien te doorbreken. Dat vraagt inzicht in en bewustwording van de samenhang tussen de verschillende delen van het gezondheidssysteem, van promotie en preventie tot zorg en ondersteuning. Als Trimbos-instituut zijn we erop gericht die samenhang inzichtelijk en hanteerbaar te maken.

Vanuit onze kennisrol hebben we gewerkt aan de Kennisagenda Alcoholpreventie en de kennisagenda KOPP/KOV. Voor mentale gezondheid hebben wij op verzoek van VWS kennisbijeenkomsten, inspiratiesessies en onze vraagbaakfunctie georganiseerd.

Onderzoek & Monitoring

Onderzoek en monitoring is de basis van onze kennisontwikkeling. De Nationale Drug Monitor (NDM) geeft een actueel beeld van het gebruik van drugs, alcohol en tabak in Nederland. Op basis van gegevens van de aanvullende module middelen van de Leefstijlmonitor, hebben we het middelengebruik van de werkende bevolking in kaart gebracht. Voor het eerst brachten we ook cijfers uit over het gebruik van tabaks- en nicotineproducten bij Nederlandse jongeren en jongvolwassenen (12 tot en met 25 jaar).

Voor alle kernthema's hebben we onze kennis voor alle levensfasen toegepast. Denk aan beter welbevinden en welzijn op school en studie. En aan preventie in het onderwijs, op het gebied van middelengebruik. Ook aan mentaal gezond ouder worden.

In het rapport Ggz uit de knel staan bouwstenen en oplossingsrichtingen om de ggz te hervormen. Vanuit het landelijke panel Psychisch Gezien lieten peilingen zien dat de kwaliteit van leven van mensen met ernstige psychische problemen achterblijft op die van de algemene bevolking.

Ook in 2023 is veel informatie gezocht op onze websites. Onze filmpjes op Tiktok over roken en vaperen zijn op grote schaal door jongvolwassenen bekeken én gedeeld. Op mentaalvitaal.nl is nu ook informatie te vinden over klimaatzorgen, duurzaam leven, prestatiedruk en zelfbeeld.

Op verschillende manieren hebben we afgelopen jaren bijgedragen aan het politieke debat. Zoals bij het rondetafelgesprek over de grote stijging van het aantal mensen met een psychische stoornis. Verder hebben we gepleit voor een overkoepelende nationale drugsstrategie. In het najaar hebben we een position paper opgesteld waarin we de politiek oproepen om oog te blijven houden voor alle mensen, van jong tot oud, en met name voor kwetsbare groepen.

Ook afgelopen jaar hebben we bijgedragen aan onderzoeks- en beleidsprojecten rondom mentale gezondheid in Europa. In Moldavië zijn we bezig geweest de opgebouwde kennis over te dragen aan en te verankeren in de samenleving.

Korte vooruitblik

In 2024 gaan we door de samenleving te dienen met onze kennis en expertise. We willen een onafhankelijk, stabiel en betrouwbaar baken zijn van kennis over mentale gezondheid en middelengebruik. Met veel aandacht voor de verschillende levensfasen en de leefomgeving.

We blijven ons inzetten voor de beweging van repareren achteraf naar het versterken van de mentale gezondheid en sociale cohesie in de samenleving. In het bijzonder willen we helpen de sociaal-economische gezondheidsverschillen te verkleinen.

Omdat alle mensen ertoe doen.

Bert van der Hoek

Voorzitter van de Raad van Bestuur Trimbos-instituut

2. Over het Trimbos-instituut

Het Trimbos-instituut is hét onafhankelijke instituut voor kennis over alcohol, drugs, tabak en mentale gezondheid.

Missie

Wij staan voor een mentaal gezonde samenleving waarin iedereen naar vermogen mee kan doen, mensen zoveel mogelijk regie hebben over hun eigen leven en zich verbonden voelen met elkaar. Een samenleving waarin mensen zich bewust zijn van de risico's van middelengebruik en schade door gebruik wordt voorkomen. Een samenleving waar mensen zorg hebben voor zichzelf, voor elkaar en voor hun omgeving.

www.trimbos.nl

Wat doen we?

We willen dat iedereen de juiste informatie en ondersteuning krijgt op het gebied van mentale gezondheid, alcohol, drugs en tabak. Door onderzoek en meerjarige monitoring van trends volgen we de ontwikkelingen ten aanzien van mentale gezondheid en middelengebruik nauwgezet. Wij geven betrouwbare en deskundige (beleids)adviezen met een stevig wetenschappelijk fundament en geven voorlichting aan burgers. Ook ontwikkelen we effectieve preventieve aanpakken en interventies, strategieën en maatregelen en implementeren deze in het veld.

3. Trimbos in cijfers

6

Kernthema's

Alcohol, drugs, tabak, mentale gezondheid & preventie, zorg & participatie, gamen, digitale balans & gokken.

4

Hoogleraren

5

Wetenschappelijke promoties

113

Wetenschappelijke artikelen

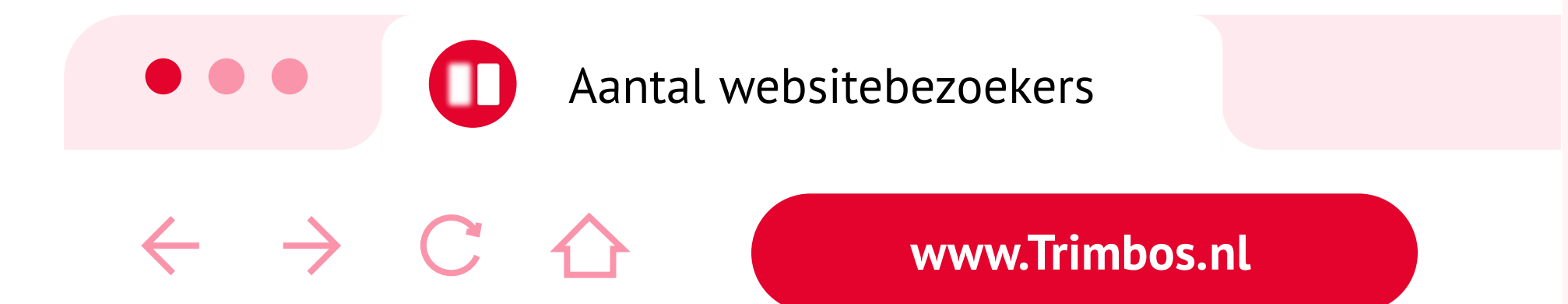
4.830.048

Aantal bezoekers van de
publieksinformatiesites

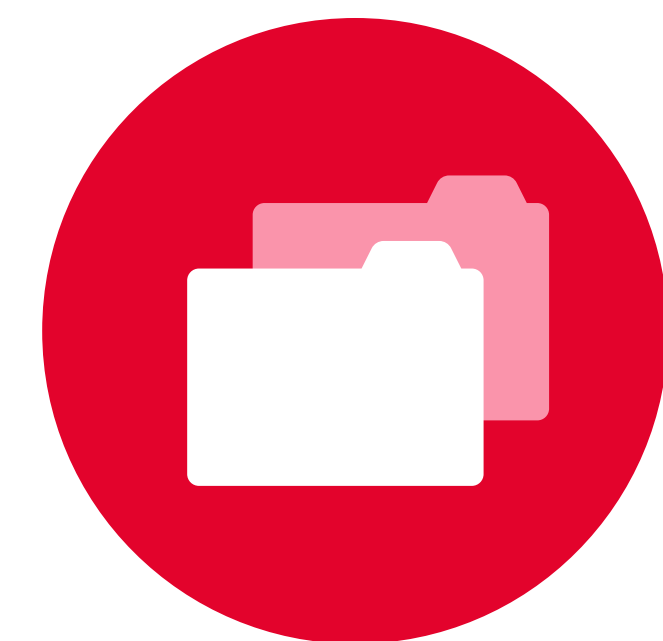

Aantal gepromoveerde medewerkers bij de programma's

24%

1.800.000

256

Projecten

Algemene
tevredenheid
opdrachtgevers

686

Persvragen

4. Highlights per programma

Alcohol- en drugspreventie

Een lans breken voor effectieve middelenpreventie

In 2023 zette het team zich in voor professionalisering van middelenpreventie, onder andere door een belangrijke rol aan te nemen in het publieke en wetenschappelijke debat. Ook hebben we trainingen ontwikkeld in effectieve middelenpreventie.

Hier vind je meer informatie over de training over effectieve middelenpreventie:

[*Basistraining Middelenpreventie – European Prevention Curriculum*](#)

Een gezonde werkomgeving voor arbeidsmigranten

Eind 2023 organiseerde het Trimbos-instituut in opdracht van het Ministerie van SZW een werkconferentie voor werkgevers over preventie alcohol-, drugs- en medicijngebruik bij arbeidsmigranten. Tijdens deze werkconferentie wisselden werkgevers, preventiewerkers en onderzoekers informatie uit over:

- De stand van zaken omtrent alcohol, drugs en medicijn- (ADM-)gebruik en mentale gezondheid in de werksetting;
- Vragen en uitdagingen rondom preventie van ADM-gebruik en mentale problemen voor arbeidsmigranten;
- Succesvolle preventieve aanpakken voor arbeidsmigranten.

De Kennisagenda Alcoholpreventie 2023 van het Expertisecentrum Alcohol

Het Expertisecentrum Alcohol ontwikkelde de Kennisagenda Alcoholpreventie 2023 in samenwerking met vertegenwoordigers uit het veld om zicht te krijgen op hiaten in de kennis over alcohol(preventie). De kennisagenda vormde de basis voor het subsidieprogramma van ZonMw gericht op alcoholpreventie.

[*Bekijk de Kennisagenda Alcoholpreventie 2023 van het Expertisecentrum Alcohol*](#)

Drugs

Nationale Drug Monitor: Toename drugsgebruik op de lange termijn

De Nationale Drug Monitor (NDM) geeft een actueel beeld van het gebruik van drugs, alcohol en tabak in Nederland. Nieuwe cijfers uit de Leefstijlmonitor hebben uitgewezen dat vergeleken met 2015 het drugsgebruik onder volwassenen is toegenomen voor onder andere cannabis, cocaïne en xtc. Cannabis is nog altijd de meest gebruikte drug in Nederland. Sinds 2019 daalt het lachgasgebruik gestaag.

[Bekijk alle feiten en cijfers](#)

Drugsgebruik in gevangenen zorgelijk

Het is nodig om een beter beeld te krijgen van drugsgebruik in gevangenen. Daarom deed het Trimbos-instituut samen met het Correlation – European Harm Reduction Network (C-EHRN) een verkennend onderzoek in de Penitentiaire Inrichting in Ter Apel. Het drugsgebruik op deze locatie bleek zorgelijk en er is ruimte voor verbeterde voorlichting en zorg. Het onderzoek kreeg veel aandacht in landelijke nieuwsmedia en leidde tot Kamervragen.

[Lees meer over het onderzoek](#)

We pleiten voor een nationale drugsstrategie

Het Trimbos-instituut stelde een position paper op waarin de politiek opgeroepen wordt om oog te blijven houden voor alle mensen, van jong tot oud, en met name voor kwetsbare groepen. Vanuit het programma Drugs pleiten we hierin voor een overkoepelende nationale drugsstrategie. In deze strategie moet worden ingezet op implementatie van goed onderbouwde interventies, gericht op de sociale omgeving en specifieke kwetsbare doelgroepen.

[Lees de position paper](#)

Epidemiologie

Jong na Corona: Mentale problemen Nederlandse jongeren onverminderd hoog

Het onderzoek 'Jong na corona', een samenwerking met de Universiteit Utrecht, onderzocht jongeren in het basis- en voortgezet onderwijs. Het laat zien dat het percentage jongeren met mentale problemen in 2022 vergelijkbaar is met het percentage uit het HBSC onderzoek in 2021. Mentale problemen komen dus nog steeds veel voor onder jongeren.

[Lees het rapport](#)

NEMESIS: Kosten van psychische aandoeningen

Op basis van de cijfers van NEMESIS-2 worden de gemiddelde jaarlijkse totale kosten per persoon met een psychische aandoening geschat op €4.593. Als we kijken naar de aandoeningen met de hoogste kosten voor de samenleving, zijn de totale kosten per 1 miljoen mensen het hoogst voor depressieve stoornissen (€310.232.000), dit wordt mede verklaard doordat depressieve stoornissen vaker voorkomen. Het grootste deel van de kosten per hoofd van de bevolking (72%) komt door verzuim of verminderde productiviteit op het werk, ongeveer een kwart zijn zorgkosten.

[Lees hier het artikel](#)

Leefstijlmonitor: Een op de zes werkenden in Nederland drinkt riskant

Met een aanvullende module bij de Leefstijlmonitor hebben we het middelengebruik van de werkende bevolking in kaart gebracht. Bijna 17% van de werkenden drinkt riskant, zij drinken zo veel en vaak dat ze daardoor problemen hebben. Als gevolg van alcoholgebruik verzuimen werkenden bijna 2,9 miljoen dagen per jaar. Als er verzuimd wordt vanwege alcoholgebruik, is dat gemiddeld 3 dagen per persoon. Ruim één op de tien werkenden gebruikt drugs.

[Bekijk de infographic](#)

Gamen, gokken en digitale balans

Nieuwe materialen voor een betere digitale balans

Afgelopen jaar ontwikkelde het Trimbos-instituut nieuw lesmateriaal over digitale balans voor het voortgezet speciaal onderwijs. Deze komen beschikbaar via [Helder op School](#). Voorproefje zien? [Bekijk dan deze video](#). Daarnaast lanceerden we via Gameninfo.nl het [Digitale balans kaartspel](#), dat een gezonde balans in gamen en digitale mediagebruik stimuleert. Met het spel ga je samen met je kind, partner of familielid op een leuke manier in gesprek over gamen en andere digitale media.

[Bekijk het kaartspel](#)

Gokstop: uitschrijven voor kansspelen is nu makkelijker

Het Trimbos-instituut ondersteunde de Kansspelautoriteit bij het herontwerp van het [Centraal Register Uitsluiting Kansspelen \(Cruks\)](#). In mei 2023 kwam de nieuwe, gebruiksvriendelijke website online. Spelers die hun gokgedrag niet onder controle hebben, kunnen zich hier gemakkelijk vrijwillig inschrijven voor een gokstop. Zij hebben tijdens de gokstop geen toegang tot casino's, gokhallen en goksites met een Nederlandse vergunning. Het Trimbos-instituut dacht mee over het gebruik van de nieuwe term 'gokstop' (voorheen was dit 'speelpauze'). We ondersteunden de pilotcampagne van de Kansspelautoriteit als extern expertisepartner met advies, en deden onderzoek onder gokkers en hun naasten.

[Bekijk de Cruks website](#)

Iene Miene Media: onderzoek naar mediagebruik van jonge kinderen

Het Trimbos-instituut is verbonden aan het Iene Miene Media-onderzoek: een grootschalige monitor die sinds 2012 het mediagebruik in gezinnen met kinderen van 0 t/m 6 jaar in kaart brengt. In 2023 werkten we mee aan [het verdiepende onderzoek 'Balans: bewegen met media'](#). Hieruit kwam naar voren dat jonge kinderen aanzienlijk meer tijd besteden aan digitale media dan de World Health Organisation (WHO) adviseert. En dat digitaal mediagebruik vaak samengaat met stilzitten.

“Dat digitale media onderdeel zijn van het dagelijks leven, daar kunnen we niet meer omheen, maar we kunnen wel kijken naar hoe, wanneer en hoe lang jonge kinderen er gebruik van maken,” aldus Anouk Tuijnman, wetenschappelijk onderzoeker Jeugd.

[Bekijk hier het nieuwsbericht](#)

Jeugd

Welbevinden en preventie: van kleuterklas tot collegezaal

Dit jaar startte [Stijn](#), het nieuwe programma studentenwelzijn voor mbo, hbo en wo. Het al bestaande initiatief [Welbevinden op School](#) kreeg begin 2023 bovendien een flinke stimulans. Met daarbij het preventieprogramma [Helder op School](#) zet het Trimbos-instituut zich stevig in voor álle leerlingen en studenten: van basisschoolkinderen tot jongvolwassenen. Samen met onder meer Pharos, Gezonde School en het Expertisecentrum Inclusief Onderwijs werken we aan een beter welbevinden en welzijn op school en studie. En aan preventie in het onderwijs, op het gebied van roken, alcohol drinken, drugs gebruiken en (te veel) gamen.

10 jaar NIX18

De overheids campagne NIX18 startte precies 10 jaar geleden. Dit jaar organiseerde NIX18 de eerste Nationale Ouderavond, vol opvoedtips voor puberouders. En in december was er de NIX18 Studieochtend & Inspiratiemiddag. Met aandacht voor de samenhang tussen middelengebruik en mentale gezondheid van jongeren en jongvolwassenen. En een vooruitblik op de volgende 10 jaar. De norm NIX18 uitdragen blijft belangrijk: “Juist ouders kunnen veel betekenen.” Het Trimbos-instituut deelt informatie over NIX18 voor professionals via nix18voorprofs.nl.

Met zorgverleners naar een gezonde start voor ieder kind

Ieder kind verdient een gezonde, kansrijke start. Met de programma's [Rookvrije Start](#) en [Alcoholvrije Start](#) ondersteunt het Trimbos-instituut zorgverleners om met (aanstaande) ouders in gesprek te gaan over (stoppen met) roken en alcohol. Voor, tijdens én na de zwangerschap. Voor Rookvrije Start lanceerden we een draagvlakcampagne voor zorgverleners en een publiekscampagne voor stellen met een kinderwens. Verder brachten we een factsheet uit over de relatie tussen roken, stress en kwetsbaarheid bij zwangeren. Ook startte de nieuwe [Taskforce Alcoholvrije Start](#), en breidden we de website van dat programma uit. Daarnaast zijn we gestart om de behoeften van geboortezorgprofessionals in kaart te brengen

[Lees meer over de campagne van Rookvrije Start](#)

Mentale gezondheid en preventie

Stevige centrale kennisrol

Onze centrale kennisrol op het gebied van mentale gezondheid hebben wij op verzoek van VWS verder verstevigd, onder andere door het organiseren van kennisbijeenkomsten, inspiratiesessies en een vraagbaakfunctie. In 2023, organiseerden we drie landelijk inspiratiesessies voor GGD'en, gemeenten en andere stakeholders over integraal werken op mentale gezondheid op lokaal niveau. Ook hebben we een handreiking voor gemeenten ontwikkeld.

[Lees de handreiking](#)

Meer aandacht voor mentaal welzijn in het onderwijs en op het werk

In 2023 zetten we ook in op de verbetering van de mentale gezondheid in verschillende leefomgevingen zoals het onderwijs en op de werkvloer. Naast het programma STIJN om studentenwelzijn te verbeteren in Nederland in het hoger onderwijs is ook het internationale project IMPROVA van start gegaan. IMPROVA beoogd via een digitaal platform hulp te bieden aan scholieren, hun ouders en schoolmedewerkers in het omgaan met en voorkomen van mentale problemen. Trimbos leidt binnen het project de vertaling naar duurzaam beleid. Om mentale gezondheid te verbeteren op de werkvloer heeft Trimbos een leidraad gecreëerd om een organisatiebrede aanpak voor mentale gezondheid te schetsen en een project opgericht om werkstress verminderen in de MKB.

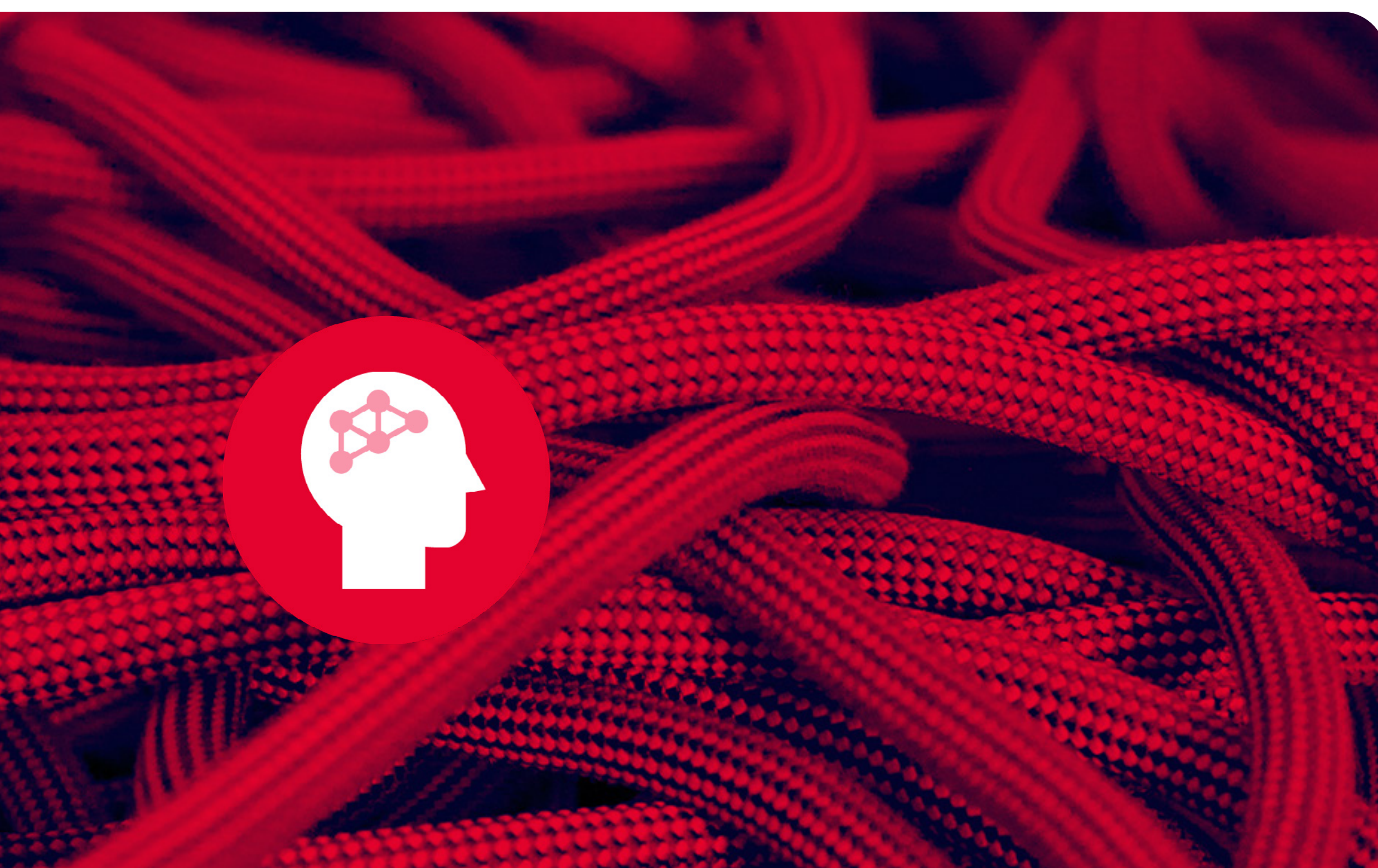
[Lees meer over de organisatie brede aanpak voor mentale gezondheid](#)

[En over het project IMPROVA](#)

Kennisagenda Kinderen van Ouders met Psychische en/of Verslavingsproblemen (KOPP/KOV)

In 2023 kregen we nieuwe inzichten in het aantal KOPP/KOV in Nederland, door onze NEMESIS studie. Ruim een kwart (27,9%) van alle thuiswonende kinderen in Nederland heeft een ouder met psychische problemen of een verslaving (KOPP/KOV). Ook publiceerden we een kennisagenda met toekomstige onderzoeksrichtingen die nodig zijn voor de ondersteuning van KOPP/KOV en hun ouders. Deze kennisagenda is tot stand gekomen met behulp van een Delphistudie waarin beleidsmedewerkers, praktijkprofessionals, onderzoekers en ervaringsdeskundigen tot een consensus kwamen over waar KOPP/KOV-onderzoek zich de aankomende jaren op zou moeten richten.

[Lees meer over KOPP/KOV](#)

Ouderen

Dementie: ontwikkelingen bij SPREAD+

Het programma Ouderen van het Trimbos-instituut is betrokken bij de samenwerking SPREAD+: Sustainable and PeRsonalisEd Advances in Dementia care. Het doel van SPREAD+ is het verbeteren van de kwaliteit van leven van mensen met dementie en hun mantelzorgers. Dit jaar deden we onderzoek naar de behoeften van mensen met dementie en hun mantelzorgers. Ook gingen we na welke behoeften voor hen het belangrijkst zijn. Deze inzichten worden de komende jaren gebruikt bij de ontwikkeling van nieuwe psychosociale en technologische interventies binnen SPREAD+. Ook startten we met het opstellen van een 'Living Catalogue'. Deze catalogus geeft een overzicht van de belangrijkste adviezen voor de ontwikkeling en invoering van interventies binnen SPREAD+.

Mentaal gezond ouder worden

Het Programma Ouderen richt haar activiteiten komende jaren ook op mentaal gezond ouder worden. Als startpunt daarvoor deden we in 2023 een onderzoek naar de belangrijkste factoren die van invloed zijn op de mentale gezondheid van ouderen: de determinanten van mentale gezondheid bij ouderen. We verzamelden en analyseerden daarvoor bestaand

wetenschappelijk onderzoek. De gevonden determinanten worden in 2024 verbonden aan het eerder ontwikkelde levensloopmodel voor mentale gezondheid van het Trimbos-instituut. Het model wordt onder andere gebruikt om organisaties en overheden te adviseren over hun ouderenbeleid.

Ouderenpsychiatrie: nieuwe kennisagenda ouderenpsychiatrie

Het Nederlands Kenniscentrum Ouderenpsychiatrie (NKOP) is een netwerk van zorgorganisaties uit de GGZ en de VVT. Deze organisaties bieden zorg en behandeling aan ouderen met psychische problemen. Met elkaar zetten we ons in om deze zorg en behandeling te verbeteren. Dit doen we op verschillende manieren. Door belangrijke kennis te delen en (mee) te ontwikkelen. Door samen te werken. En door aandacht te blijven vragen voor deze groep. Er is op latere leeftijd meer mogelijk dan we denken. In 2023 werd op 16 november het NKOP symposium georganiseerd waar de Kennisagenda ouderenpsychiatrie gepresenteerd werd. Hierin staan 10 kennisvragen. Deze kennisvragen vinden cliënten, zorgprofessionals en onderzoekers het meest belangrijk om mee aan de slag te gaan.

[Bekijk de kennisagenda](#)

Publieksinformatie

Update Drugsinfo.nl

Drugsinfo.nl heeft een nieuw uiterlijk! Het nieuwe jasje zorgt ervoor dat de site naast het aanbieden van informatie in begrijpelijke taal (taalniveau B1) makkelijker te navigeren is. Ook hebben we een kleine 100 nieuwe teksten geschreven of volledig herschreven. Daarnaast hebben meer dan 100 bestaande teksten een update gehad. Hierbij kun je denken aan cijfers aanpassen of een alinea toevoegen.

[Bekijk drugsinfo.nl](#)

Dienstverlening Mentaal Vitaal uitgebreid

Op mentaalvitaal.nl is nu ook informatie te vinden over klimaatzorgen, duurzaam leven, prestatiedruk en zelfbeeld. Ook is het zelfhulpaanbod aangevuld met nieuwe erkende oefeningen. Met de 5-daagse uitdaging kregen 1.386 deelnemers in een e-mailserie informatie over slaap, stress en piekeren. Deze werd beoordeeld met een 8,2. De Info- en advieslijn Mentaal Vitaal gaf dit jaar in 1.065 persoonlijke contactmomenten antwoord op vragen, advies en ondersteuning op het gebied van mentale gezondheid. Dit is een stijging van 78% ten opzichte van 2022.

[Bekijk de website](#)

Ontwikkelingen op tabaksontmoediging

Ook in 2023 is veel informatie gezocht op de websites Ikstopnu.nl, Ikstopnu.nl/jongvolwassenen en Rokeninfo.nl. Een groot succes zijn de filmpjes op TikTok over roken en vaperen, die door jongvolwassenen op grote schaal bekeken én gedeeld worden. De app Quiddy (ontwikkeld voor jongvolwassenen) heeft een 5 sterren beoordeling gekregen in de GGD-appstore. In 2023 hebben ook 2750 mensen zich ingeschreven voor de Stopmail, een serie van mails waarmee mensen die aan het stoppen zijn worden ondersteund. Dit zijn er 1000 meer dan in 2022.

[Bekijk de TikTok's](#)

Tabak

Vapen en roken, jongeren doen het allebei

Voor het eerst brachten we cijfers uit over het gebruik van tabaks- en nicotineproducten bij Nederlandse jongeren en jongvolwassenen (12 tot en met 25 jaar). Hier komt uit dat bijna een derde van alle ondervraagde jongeren sigaretten heeft gerookt. En 69,1% van de ondervraagde jongeren die maandelijks vapet, óók maandelijks sigaretten rookt.

[Lees meer over het gebruik van tabaks- en nicotineproducten bij jongeren](#)

Aandacht voor het geven van goede stoppen-met-rokenzorg

Elke zorgverlener heeft een taak als het gaat om stoppen met roken. Op meerdere manieren vragen we hier aandacht voor én zorgen we dat professionals de juiste materialen hebben. Zo is er dit jaar het boek 'In iedere roker zit een stopper' verschenen. En is er een praatplaat gemaakt voor huisartsen. Rookvrije Start heeft aandacht gevraagd voor de rol van zorgverleners via campagnes voor geboortezorgprofessionals. RookStopZorg wijst andere zorgprofessionals op hoe zij het gesprek met patiënten over roken kunnen voeren. Tijdens het congres (Niet) Roken en de

zorg kwamen bijna 400 zorgprofessionals samen. Hier is ook de campagne van RookStopZorg van start gegaan: Het geheim van dr Smit. Een campagne voor zorgverleners om hen op ludieke wijze te wijzen op het gesprek over roken.

[Bekijk het geheim van dr. Smit en meer over RookStopZorg](#)

Nederland is weer gidsland als het gaat om tabaksbeleid

Nederland heeft het in 2023 goed gedaan op de Europese ranking van tabaksontmoediging. In de Tobacco Control Scale stond Nederland op positie 4. Net na Ierland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk. Programmahoofd Tabak Marc Willemsen:

“ Een bijzondere prestatie. De maatregelen die in 2020 en 2021 zijn opgevoerd om roken te ontmoedigen werpen nu hun vruchten af. Het is nu belangrijk om dit vast te houden.”

[Lees het blog van Marc Willemsen](#)

Zorg & Participatie

Ggz uit de knel: noodzaak tot transformatie

Het Trimbos-instituut publiceerde in 2023 [het rapport Ggz uit de knel](#), dat bouwstenen en oplossingsrichtingen benoemt om de ggz te hervormen op basis van interviews met ggz-professionals, bestuurders, wetenschappers, ervaringsdeskundigen en zorgverzekeraars. Belangrijkste conclusies: de aandacht in beleid en praktijk gaat nu veel uit naar preventie en betere selectie aan de poort. Dat is nuttig, maar niet genoeg voor een toekomstbestendige ggz. Ook een andere organisatie van de ggz met minder (financiële) schotten is nodig. Zorg en preventie zijn bovendien nog te individueel gericht, en zouden meer oog moeten hebben voor context en omgeving.

[Lees het rapport](#)

Panel Psychisch Gezien geeft stem aan mensen met ernstige psychische problemen

Het landelijke [panel Psychisch Gezien](#) laat een belangrijk geluid horen in het maatschappelijk debat. In 2023 lieten peilingen zien dat de kwaliteit van leven van mensen met ernstige psychische problemen achterblijft op die van de algemene bevolking. Panelleden geven hun leven een lager cijfer, en veel van hen voelen

zich eenzaam. Ook krijgen zij niet altijd de juiste zorg en ervaren ze onbegrip en stigmatisering. Minder mensen met ernstige psychische problemen hebben bovendien betaald werk. Tenminste 55 procent leeft onder de armoedegrens. Panelleden maken zich vaker zorgen over geldzaken. Die zorgen kunnen op hun beurt psychische klachten veroorzaken of verergeren.

[Lees meer over de uitkomsten](#)

Naar een inclusieve gemeente voor mensen met een psychische beperking

Mensen met psychische problemen of een verslaving willen net als iedereen hun eigen leven leiden. Toch blijkt dit vaak moeilijk. Hoe zorg je als gemeente dat ook inwoners met een psychische beperking zich welkom voelen en kunnen meedoen? Het Trimbos-instituut publiceerde afgelopen najaar [de handreiking 'Bevordering inclusie van inwoners met een psychische beperking'](#). Die helpt gemeenten hierbij met adviezen en tips. Beleidsmakers en ervaringsdeskundigen dachten mee over de inhoud.

[Lees het nieuwsbericht](#)

5. Tijdlijn

www.trimbos.nl

januari

Impuls voor OKO en Welbevinden op school

Twaalf nieuwe gemeenten sloten zich in januari 2023 aan bij 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving' (OKO). 32 gemeenten creëren nu samen een positieve leefomgeving voor de jeugd. Ook Welbevinden op School kreeg begin dit jaar een stimulans, om samen met kennispartner Gezonde School nieuwe tools te ontwikkelen en meer scholen te bereiken.

 [Lees het nieuwsbericht over OKO](#)

februari

Overhandiging Ggz uit de knel aan minister Helder

De mentale gezondheid staat onder druk en de vraag naar ggz groeit. Nu al wachten 80.000 mensen op hulp en het capaciteitstekort is structureel. Het moet dus echt anders. Het Trimbos-instituut heeft het afgelopen jaar onderzoek gedaan naar de uitdagingen in de ggz en is in gesprek gegaan met ruim veertig stakeholders waaronder professionals, bestuurders, wetenschappers, vertegenwoordigers van het ervaringsperspectief en zorgverzekeraars.

 [Lees het rapport](#)

maart

Rondetafelgesprek over de enorme stijging van het aantal mensen met een psychische stoornis

Op woensdag 22 februari 2023 organiseerde de commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport een rondetafelgesprek over de grote stijging van het aantal mensen met een psychische stoornis, geïnspireerd door de uitkomsten van het Nemesis onderzoek van het Trimbos-instituut.

 [Lees meer over het rondetafelgesprek](#)

Landelijke Monitor Depressie: Resultaten 3e peiling

Het vóórkomen van een depressie of depressieklachten laat bij verschillende risicogroepen in de algemene bevolking een stijgende trend zien in de afgelopen jaren. Ook neemt bij diverse risicogroepen het gebruik van huisartsenzorg vanwege depressie(klachten) in meer of mindere mate toe. Dat blijkt uit de derde peiling van de Landelijke Monitor Depressie, die gaat over trends tot en met 2021. Deze monitor wordt uitgevoerd in het kader van het Meerjarenprogramma Depressiepreventie.

 [Lees meer over de derde peiling](#)

april

Alcoholcongres

Op 6 april stonden tijdens het Alcoholcongres van het Samenwerkingsverband Vroegsignalering Alcohol zo'n 400 zorgprofessionals, in aanwezigheid van staatssecretaris Van Ooijen, stil bij de last die alcohol veroorzaakt voor de zorg en de mogelijkheden voor vroegsignalering.

mei

Onderzoeker Ron de Graaf gaat na mooie carrière in de wetenschap met pensioen

Na een mooie carrière in de wetenschap gaat senior onderzoeker Ron de Graaf met welverdiend pensioen. 27 jaar van zijn carrière werkte hij bij het Trimbos-instituut. Hier werkte hij onder andere aan de NEMESIS-studies - een uniek onderzoek naar de psychische gezondheid van volwassenen in Nederland en veranderingen daarin.

[Lees het nieuwsbericht](#)

Inspiratiesessies integraal werken aan mentale gezondheid in lokaal beleid

Op 17 en 22 mei zijn er inspiratiesessies georganiseerd voor gemeenten en GGD'en. Deze eerste reeks inspiratiesessies had als doel om gemeenten en GGD'en te voorzien van voldoende kennis om mentale gezondheid te integreren in hun lokaal gezondheidsbeleid. In deze reeks inspiratiesessies stond integraal werken aan mentale gezondheid, centraal.

juni

Voormeting Experiment Gesloten Coffeeshopketen uitgevoerd

In de huidige situatie in Nederland wordt de verkoop van cannabis vanuit coffeeshops gedoogd, maar het telen van cannabis en het leveren aan coffeeshops is verboden. Het doel van het Experiment Gesloten Coffeeshopketen is om na te gaan of en hoe op kwaliteit gecontroleerde cannabis aan coffeeshops kan worden geleverd en wat de effecten hiervan zijn. Breuer&Intraval, RAND Europe en het Trimbos-instituut hebben in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) een voormeting uitgevoerd voor het 'Experiment Gesloten Coffeeshopketen'. In juni 2023 werden de resultaten gedeeld.

[Lees hier het rapport](#)

Lancering Expertisecentrum Mentale Gezondheid

In juni introduceerden we het Expertisecentrum Mentale Gezondheid van het Trimbos-instituut. Het Expertisecentrum Mentale Gezondheid richt zich op het ontwikkelen, bundelen en verspreiden van (wetenschappelijke) kennis en inzichten over mentale gezondheid. Het doel is om professionals en beleidsmakers te ondersteunen in het effectief werken aan het bevorderen van de mentale gezondheid en het voorkomen van mentale klachten en mentale problemen.

[Bekijk hier het Expertisecentrum Mentale Gezondheid](#)

juli

Rookvrije werkplek geldt niet voor iedereen

Werknemers die hun werk bij mensen thuis uitvoeren, zoals medewerkers in de thuiszorg, werken regelmatig in een huis waar wordt gerookt. Dit betekent dat zij worden blootgesteld aan de gevaarlijke gevolgen van tweedehands rook. Terwijl een groot deel van de algemene bevolking vindt dat mensen die werken in de thuiszorg recht hebben op een rookvrije werkplek. Dit bleek uit een notitie die in juli 2023 uitkwam.

[Lees het nieuwsbericht](#)

september

Nieuwe podcast 'Na de Limonade' maakt alcohol en drugs bespreekbaar voor ouders

Hoeveel vrijheid geef je je kind bij alcohol- en drugsgebruik? Praat je met je kinderen over je eigen ervaringen? Over deze thema's ging podcastmaker Maarten Dallinga in gesprek met ouders van pubers. Ninette van Hasselt reflecteerde hierop en deelde in iedere aflevering inzichten en tips.

[Beluister hier alle afleveringen](#)

oktober

Lancering e-learning ADM

Werkenden in Nederland verzuimen samen bijna 2,9 miljoen dagen per jaar door alcoholgebruik. Met de e-learning leren medewerkers over de risico's van middelengebruik op het werk. Ook leren ze signalen van (problematisch) alcohol-, en drugsgebruik herkennen en weten ze waar ze terecht kunnen voor (anonieme) hulp.

[Bekijk hier de e-learning Alcohol, drugs, medicijnen en werk](#)

november

Lancering landelijke monitor mentale gezondheid

De monitor is in oktober gelanceerd in opdracht van het ministerie van VWS aan het RIVM en het Trimbos-instituut om de mentale gezondheid van de bevolking in Nederland te monitoren.

Stoppen-met-rokenzorg

Op 30 november kwamen bijna 400 zorgverleners bij elkaar om kennis en ervaringen uit te wisselen over stoppen-met-rokenzorg. Demissionair staatssecretaris Maarten van Ooijen opende het congres. Tijdens interactieve workshops ontvingen zorgverleners praktische tips over hoe zij de zorg rookvrij kunnen maken. En hoe zij het gesprek met patiënten over roken kunnen voeren.

Start landelijk rioolwateronderzoek naar drugs

Van november 2023 tot november 2024 doet het RIVM samen met het Trimbos-instituut onderzoek naar drugs in het riool. Deze metingen geven naar verwachting een meer volledig beeld van de hoeveelheid drugs die mensen in Nederland gebruiken.

[Lees meer over deze pilot](#)

december

Verslaving uitgelegd in 9 talen

Een paar jaar geleden heeft het Trimbos-instituut de video "Wat is verslaving" uitgebracht. Hierin wordt in eenvoudige taal uitgelegd wat verslaving is. In samenwerking met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is deze video vertaald naar 9 talen waaronder het Arabisch, Russisch en Farsi. In december zijn de filmpjes online gezet.

[Bekijk de video's](#)

Onze infolijnen:

Alcohol, roken en drugs

- ↔ [Alcoholinfo.nl](https://www.alcoholinfo.nl)
- ↔ [Rokeninfo.nl](https://www.rokeninfo.nl)
- ↔ [Drugsinfo.nl](https://www.drugsinfo.nl)

Stoppen met roken

- ↔ [Ikstopnu.nl](https://www.ikstopnu.nl)

Gamen en gokken

- ↔ [Gameninfo.nl](https://www.gameninfo.nl)
- ↔ [Loketkansspel.nl](https://www.loketkansspel.nl)
(beheerd door HANDS 24x7)

Mentale gezondheid

- ↔ [Mentaal Vitaal](https://www.mentaalvitaal.nl)
Voor iedereen die meer wil weten over mentale gezondheid.
- ↔ [Grip op je dip](https://www.gripopjedip.nl)
Informatie, steun, ervaringen en tips voor jongeren met depressieve klachten.
- ↔ [KOPPSupport](https://www.koppsupport.nl)
Informatie en hulp voor jongeren en jongvolwassenen van ouders met psychische problemen of een verslaving.
- ↔ [Kopopouders](https://www.kopopouders.nl)
Informatie en handvaten voor ouders met psychische problemen of een verslaving.
- ↔ [Geweld in de Jeugdzorg](https://www.geweldindejeugdzorg.nl)
Voor volwassenen die als kind geweld in de jeugdzorg hebben meegemaakt, hun naasten en professionals.

Zorg en participatie

Bezoek onze website
voor meer informatie:

www.trimbos.nl